

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI

GULISTON DAVLAT UNIVERSITETI

Tabiiy fanlar fakulteti
“Ekologiya va geografiya” kafedrası

“Tasdiqlayman”
Tabiiy fanlari fakulteti dekani
_____ **A.U. Yuldashov**
“ ___ ” _____ **2020-yil**

“JAHON MAMLAKATLARI IQTISODIY VA IJTIMOIIY GEOGRAFIYASI”
KURSIDAN MUSTAQIL TA'LIM UCHUN
USLUBIY KO'RSATMA
(2-3-4-kurslar uchun)

Bilim sohasi: 100000 – Gumanitar

Ta'lim sohasi: 110000 –Pedagogika

Ta'lim yo'nalishi: 5110500 – Geografiya o'qitish metodikasi

Mashg'ulot turi	Ajratilgan soat	Semestr
Mustaqil ta'lim	220	4-5-6-7

Xidiraliyev K.E. “Jahon mamlakatlari iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasi” kursidan mustaqil ta’lim uchun uslubiy ko’rsatma (2-3-4-kurslar uchun). Guliston. GulDU-2020. 6 bet.

Ushbu uslubiy ko’rsatma “Jahon mamlakatlari iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasi” fanini o’rganayotgan Oliy va o’rta maxsus ta’lim muassasalari talabalari, o’quvchilari va o’qituvchilari uchun mo’ljallangan.

Tuzuvchi:

Xidiraliyev K.E. GulDU “Ekologiya va geografiya” kafedrası dotsenti, g.f.n.

Taqrizchilar:

“Ekologiya va geografiya” kafedrası mudiri g.f.n., dotsent Karshibayeva L.K.

“Ekologiya va geografiya” kafedrası katta o’qituvchisi Axunboboyev M.M.

Uslubiy ko’rsatma Guliston davlat universiteti kengashi tomonidan nashrga tavsiya qilingan (27.08.2020 yil, 1-sonli bayonnoma).

© Guliston 2020

KIRISH

Talabalar tomonidan mustaqil ishning bajarilishi professional tayyorgarlikni muhim bosqichi hisoblanadi, chunki ularda mustaqil ijodiy ishlashni shakllanishiga, ilmiy tadqiqot elementlarini anglashga, ilmiy adabiyotlarni o'qish va tahlil qilishga yordam beradi.

Talaba mustaqil ish tizimini bajarish jarayonida undan ham murakkabroq bo'lgan vazifani–mustaqil ishni, malakaviy bitiruv ishini bajarish uchun, nazariyalarni anglash, ularni umumlashtirish va amaliyotda qo'llab mustaqil ilmiy-tadqiqot faoliyatni boshlashga tayyorgarlik ko'radi. Mustaqil ishni tayyorlash talabada axborotlarni analitik fikrlashni rivojlanishiga va natijada tayyor mutaxassis bo'lib etishishga olib kelishi kerak.

Mustaqil ish talabadan fanning turli mavzulari bo'yicha nazariya va amaliyotda olgan bilimlarini mustahkamlashni, yanada chuqurlashtirishni va umumlashtirishni talab qiladi. Har bir tanlangan mustaqil ish mavzusi ilmiylikni, zamonaviylikni talab qiladi, chunki har bir topshiriqda yangilik elementlari bo'lishi lozim. Mustaqil ishni foydasini eng muhim omillari uning individualligi va talabaning qiziqishi va qobiliyatiga qarab umumiy talablarni pasaytirmagan holatda berilishi hisoblanadi.

Ekologiya va geografiya kafedresi 5110500-geografiya o'qitish metodikasi yo'nalishining 2-3-4-kurs talabalari uchun mo'ljallangan ushbu uslubiy ko'rsatma 47 ga yaqin mavzudan tashkil topgan bo'lib, Jahon mamlakatlari iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasi faniga bag'ishlangan. Mustaqil ish qo'lyozma hoida bajariladi.

Mustaqil ishning maqsadi

Mustaqil ish-o'quv jarayonining muhim va asosiy bir qismi bo'lib, oliy o'quv yurti o'quv rejasiga kiritilgan. Mustaqil ishni o'qituvchi rahbarligida talabalarning mustaqil bajarishiga mo'ljallangan o'quv-uslubiy va ilmiy ishidir.

Mustaqil ish talabalarni olgan nazariy va amaliy bilimlarini mustaqil va keng doirada chuqur o'zlashtirishiga, hamda fan sohasidagi ilmiy adabiyot manbalari bilan tanishish va ulardan to'g'ri foydalana bilish, eksperimental izlanish olib borish qobiliyatini oshirishda asosiy omillardan biri bo'lib xizmat qiladi.

Mustaqil ishning oxirida talaba mavzuga doir foydalanilgan adabiyotlar ro'yxatini keltiradi. Ro'yxatda foydalanilgan adabiyotlar muallifi, adabiyotning nomi, nashriyotning nomi, nashr etilgan yili va adabiyot qaysi tilda yozilgan bo'lsa shu tilda aniq va to'g'ri ko'rsatilishi kerak.

O'qituvchi mustaqil ishga baho berishi bilan birga, unda qo'yilgan masalalarni to'la va ilmiy-uslubiy asosda amalga oshirganligi, hamda ishni ijobiy tomonlari va qilingan xulosaning to'g'riligiga e'tibor berishligi zarur.

Mustaqil ishning bajarmagan yoki himoya qila olmagan talaba qarzdor hisoblanadi. Himoyadan o'ta olmagan talabaga qayta himoya qilishi uchun vaqt beril

Mustaqil ta'limni tashkil etishning shakli va mazmuni

“Jahon mamlakatlari iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasi” kursi bo'yicha darslik va o'quv qo'llanmalarining boblari va mavzularini o'rganish. “Jahon mamlakatlari iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasi” fanidan nazariy va amaliy mashg'ulotlar o'tish davomida talabalarni ijodiy jarayonga yo'naltirish, ularni tashkil qilish, mustaqil ishlashga o'rgatish, mashqlar bajarish.

**JAHON MAMLAKATLARI IQTISODIY VA IJTIMOIIY GEOGRAFIYASI
FANIDAN MUSTAQIL ISH MAVZULARI:**

№	Mavzular	Dars soatlari hajmi
1	Jahon siyosiy kartasining shakllanish bosqichlari.	6
2	Davlat tuzumiga ko'ra jahon mamlakatlarini guruhlashtirish.	7
3	Hududiy-ma'muriy bo'linishiga ko'ra davlatlarni guruhlashtirish.	7
4	Ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish holatiga ko'ra davlatlarni guruhlashtirish.	7
5	Jahon tabiiy resurslari.	7
6	Jahon aholisining mexanik harakati.	7
7	Jahon davlatlarida urbanizatsiya jarayonining o'ziga xos xususiyatlari.	7
8	Atrof muhit hozirgi zamon global-ekologik muammolar.	7
9	BMT ning demografik bashoratlari.	7
10	Jahon xo'jaligining rivojlanish bosqichlari.	7
11	Rivojlangan mamlakatlar sanoat ko'rsatkichlari.	7
12	Ilmiy-texnika taraqqiyotining qishloq xo'jaligini rivojlantirishdagi roli.	7
13	Intensiv va ekstensiv qishloq xo'jaligi tavsifi.	7
14	Dunyo ahamiyatiga ega bo'lgan transport tizimi.	7
15	NATO blokining kengayib borishi.	6
16	G'arbiy Yevropa davlatlari geografiyasi.	7
17	Janubiy Yevropa davlatlari.	7
18	Sharqiy Yevropa davlatlari.	7
19	Shimoliy Amerika davlatlari geografiyasi.	7
20	Lotin Amerikasidagi rivojlangan davlatlar geografiyasi.	7
21	Osiyodagi rivojlangan davlatlar geografiyasi.	7
22	Janubiy-Sharqiy Osiyo davlatlar geografiyasi.	7
23	Janubiy Osiyo davlatlar geografiyasi.	7
24	Janubiy G'arbiy Osiyo davlatlar geografiyasi.	7
25	Tayanch mamlakatlarning jahon iqtisodiyotida tutgan o'rni	7
26	Global demografik muammolar.	6
27	Tinchlikni saqlash muammosi va uni hal qilish yo'llari	7
28	Марказий Осиё минтақасида ягона иқтисодий маконни ташкил этиш муаммоси.	7
29	MDH davlatlari o'rtasida iqtisodiy aloqalarning rivojlanish xususiyatlari	7
30	Жаҳон молиявий-иқтисодий инқирозининг жаҳон хўжалигига таъсири	7

31	Jahon xo'jaligi rivojida TMK ning roli	7
32	Янги саноатлашган давлатлар географияси.	6
	Jami:	220

Mustaqil ishlarni bajarish bo'yicha namuna:

Mavzu: NATO blokining kengayib borishi

Mavzuning maqsadi: NATO blokining kengayib borishi jarayonini o'rganish.

Mustaqil ish yuzasidan topshiriqlar:

1. NATO blokining mohiyatini ochib berish.
2. NATO blokiga a'zo davlatlar (jadval tariqasida).
3. NATO blokining bugungi kundagi faoliyati.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Alisov B, Xoreev A. Ekonomicheskaya i sotsialnaya geografiya mira. M.: Prosvehenie, 2001.
2. G. Asanov, M.Nabixonov, I.Safarov. O'zbekiston iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasi. T.: O'qituvchi, 1994 y.
3. Baxritdinov B.A. va boshqalar. Jahon ijtimoiy-iqtisodiy geografiyasi. T.: 2008.

ASOSIY VA QO'SHIMCHA O'QUV ADABIYOTLAR HAMDA AXBOROT MANBALARI

Asosiy adabiyotlar:

1. Alisov B, Xoreev A. Ekonomicheskaya i sotsialnaya geografiya mira. M.: Prosvechenie, 2001.
2. Asanov G., Nabixonov M., Safarov I. O'zbekiston iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasi. T.: O'qituvchi, 1994 y.
3. Baxritdinov B.A. va boshqalar. Jahon ijtimoiy-iqtisodiy geografiyasi. T.: 2008.
4. Boltayev M.J. Markaziy Osiyo davlatlari iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasi. "Universitet" nashriyoti. Toshkent.: 2003.

Qo'shimcha adabiyotlar:

5. Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik va har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2016 yil yakunlari va 2017 yil istiqbollariga bag'ishlangan majlisidagi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining nutqi. //Xalq so'zi gazetasi. 2017 yil. 16 yanvar, №11.
6. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. "O'zbekiston". 2017.
7. O'zbekiston respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti farmoni. O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to'plami. 2017 yil, 6-son, 70-modda.
8. Sh.Mirziyoyev -Qonun ustivorligi va inson manfaatlarini ta'minlash-yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. T.:O'zbekiston. 2017.
9. Gladkiy Yu.N., Lavrov S.B, Globalnaya geografiya.-M.:Drofa. 2004.
10. Rodionova I.A. Ekonomicheskaya i sotsialnaya geografiya mira.-M.:Yurayt. 2012.
11. Sotsialno-ekonmicheskaya geografiya zarubejnogo mira. –M.:Drofa. 2001.

Internet saytlar:

12. www.ziyonet.uz
13. www.nuu.uz
14. www.connect.uz
15. www.gov.uz